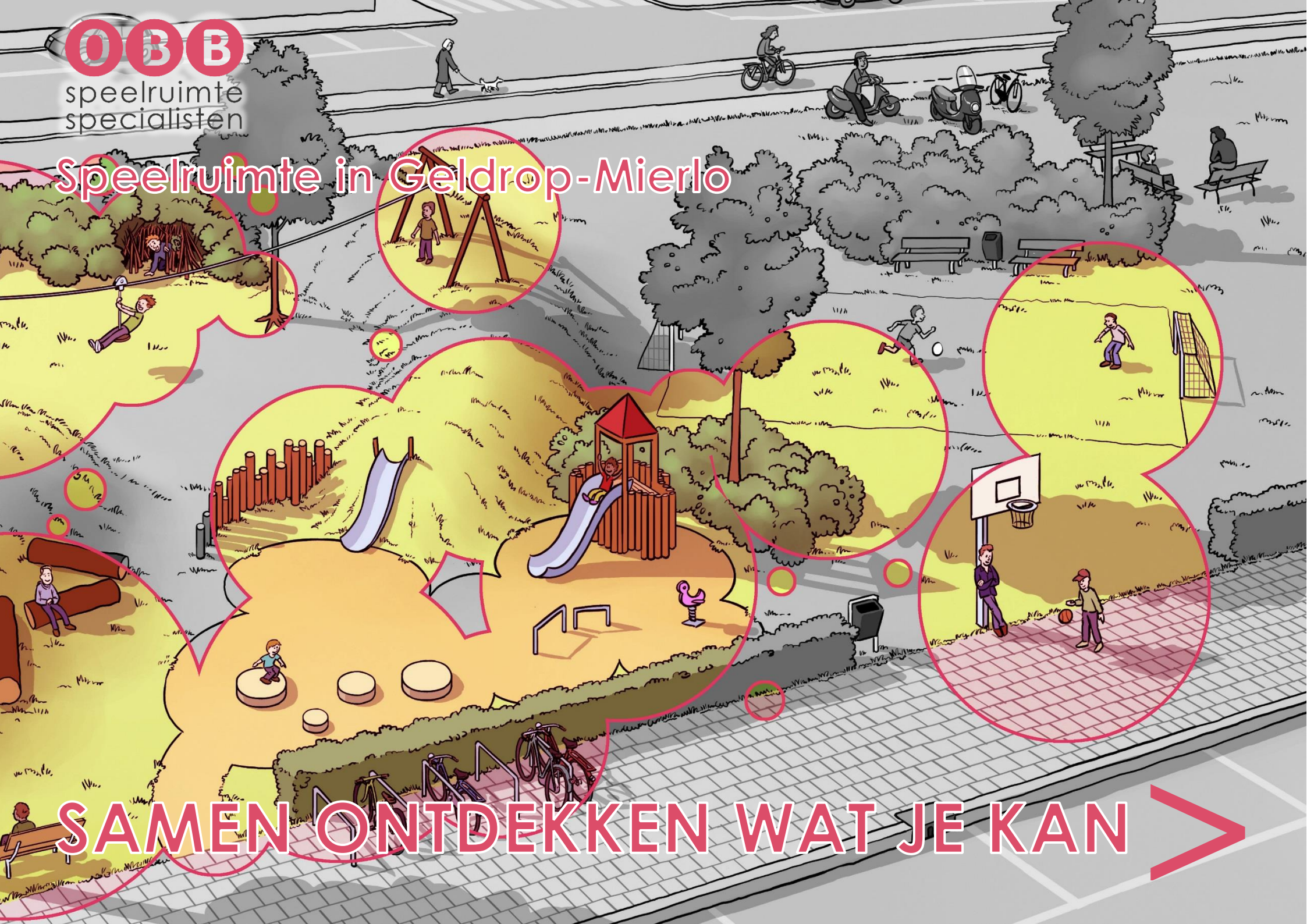

Speelruimte in Geldrop-Mierlo

SAMEN ONTDEKKEN WAT JE KAN ➤

SPELEN: SAMEN ONTDEKKEN WAT JE KAN!

Wie herinnert zich niet het lekker buiten uitrazen na een dag zitten in een muf klaslokaal? Samen met een groep vrienden sporten op het veldje, napraten over de docenten of juist alleen rustig bijkomen. Op een woensdagmiddag huttenbouwen in het groen, van zandbulten afrollen of misschien met je vrienden 'gevaarlijker dingen' doen die maar net goed gingen. Zonder het te weten ontdekten we zo het samenspelen, het afspreken van regels en het samenwerken. We leerden niet alleen risico's inschatten, maar ook verkenden en verlegden we onze grenzen. Onze fantasie werd geprikkeld en soms werden er vriendschappen voor het leven gesloten.

Geldrop-Mierlo wil een gemeente zijn waar **kinderen door het buitenspelen samen ontdekken wat ze allemaal kunnen**. Om deze visie vorm te geven richt de gemeente zich op de volgende **speerpunten**:

Samen

'Samen' is de kern van spelen-sporten-ontmoeten in de openbare ruimte: het ontmoeten van andere (speeltypen) kinderen, jeugdigen en jongeren onderling, al dan niet met een beperking en uit verschillende leeftijdsklassen. Ouders ontmoeten elkaar via de (klein)kinderen. Samen optrekken in het ontwerp door allereerst de doelgroep centraal te stellen en deze altijd als eerste te betrekken bij de inrichting en locatiebepaling van nieuwe of te veranderen speelplekken, samen met omwonenden en (groot)ouders. Daarnaast staat 'samen' voor het actief samenwerken met andere mogelijke aanbieders van speel-, sport- en ontmoetingsruimten, zoals scholen, sportverenigingen en overige instellingen.

Ontdekken

Hoeveel valt er nog te ontdekken als je ergens voor de tweede keer komt en er nog steeds variatie is in wat je er kunt doen? Daarom zal de gehele openbare ruimte, met in het bijzonder de speel- en sportruimten, een gevarieerde inrichting hebben die zorgt voor nieuwe uitdagingen en uitnodigt tot ontdekken, fantaseren en op avontuur gaan. De inrichting past bij alle ontwikkelingsfasen van opgroeiende wereldburgers, voor een levensloopbestendige openbare speel-sport-ontmoetingsruimte.

Wat je kan

'Kunnen' gaat over het opdoen van ervaringen en het willen verkennen en verleggen van je eigen grenzen binnen de ontwikkelingsfase waarin je zit. Waar kinderen eerst alleen spelen, spelen zij later samen. Bij jeugdigen gaat het spel langzaam over in sport en voor jongeren wordt vooral de ontmoeting met leeftijdsgenoten steeds belangrijker.

'Wat je kan' heeft daarnaast alles te maken met fysieke en mentale mogelijkheden van jezelf en van je omgeving. Is de speelruimte die je hebt bijvoorbeeld groot en aantrekkelijk genoeg? Past de ruimte op dat moment bij jou? *Kunnen* ligt dicht bij *mogen*; het geeft de (on)mogelijkheden van bijvoorbeeld ouders, speelvriendjes en afspraken weer, maar ook die van kaders, regels, gemeenten als eigenaar van openbare (speel)ruimten, budgetten en behoeften van andere doelgroepen.

WE SPELEN SAMEN!

Structuur van speelplekken waar ook anderen zijn

Geldrop-Mierlo zet in op kwalitatieve speelplekken waar de kans groot is dat er andere kinderen en/of ouders zijn. Door uit te gaan van waar de doelgroepen wonen en door het in kaart brengen van hun actieradius wordt gezorgd dat de speelplekken zich vooral bevinden op plekken waar veel kinderen omheen wonen, zodat het er echt gezellig kan worden. Er is een analyse van de speelruimte uitgevoerd met voorstellen op plankkaarten om te komen tot een structuur van speel-sport-ontmoetingsplekken waar jong en oud elkaar ontmoet.

Per wijk is er een centrale plek waar iedereen variatie en uitdaging vindt voor het spelen, sporten en ontmoeten. Daarnaast zijn er grotere bovenwijkse plekken met ruimte voor sport en ontmoeting, zoals een skatebaan, of een natuurspeelplek waar kinderen de ruimte krijgen om te spelen in de natuur. Op plekken waar relatief veel kinderen en jeugdigen wonen en waar in verhouding weinig informele speelruimte aanwezig is, bevinden zich de steunplekken. Verder worden weinig gebruikte plekken omgevormd tot groene speelplekken zonder toestellen, zodat vrij spel in het groen daar de ruimte krijgt.

Voor ouders met jongere kinderen en jeugdigen betekent dit dat er vanuit alle kanten op maximaal 500 meter afstand (dus nog geen 5 minuten lopen) een leuke uitgebreide speelplek ligt waar de kans op het ontmoeten van anderen heel groot is.

Met de op de plankkaarten weergegeven analyse van speelruimte ontstaat een toetsingskader waardoor de speelruimte aansluit op de behoeftes van de verschillende leeftijdsgroepen.

Geldrop-Mierlo gaat komende jaren de voorstellen uit de speelruimteanalyse realiseren.

Kwalitatief speelontwerp

De kinderen van Geldrop-Mierlo weten het best waar en wanneer ze het liefst spelen. Daarom gaan zij straks - in samenspraak met de volwassen inwoners - bepalen hoe de speelplekken ingericht worden. Dit gebeurt binnen de gestelde kaders voor structuur van aantrekkelijke speelplekken. Kleine ongebruikte speelplekken kunnen worden omgevormd tot een (grotere) krachtige speelplek.

Hoewel veel speelplekken reeds voor kinderen met een beperking geschikt zijn, worden zij nog beter toegankelijk gemaakt. Samenspel wordt gestimuleerd door gebruik te maken van natuur en toestellen die de zintuigen prikkelen. Daarbij wordt de doelgroep gevraagd om actief mee te denken. De Speeltuinbende en/of de Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (NSGK) kan hierin een functie hebben. Ook kan een speelruimte-ontwerptool zoals [De Spikkel](#) als hulpmiddel dienen om te komen tot kwalitatieve speelplekken. Voor centrale speelplekken, steunplekken en informeel in te richten plekken worden randvoorwaarden én inspiratie geboden voor zowel professionals en leveranciers als bewoners en kinderen.

Geldrop-Mierlo ontwerpt gezamenlijk echt uitdagende speellandschappen voor alle doelgroepen.

Bovenwijkse plek: inrichting voor jeugd, jongeren en volwassenen uit de hele stad. Voorbeelden zijn een grote natuurspeelplek, een voetbalkooi of een skatebaan.

Centrale plek: veel groene ruimte, een speel-, sport- en ontmoetingsplek voor iedereen uit de buurt op 5 minuten lopen. Kinderen en jeugd vinden er variatie en uitdaging bij het spelen. Jongeren en volwassenen vinden er plezier in het sporten. Plekken zijn zelfstandig bereikbaar en geschikt voor een grotere groep.

Steunplek: waar veel kinderen wonen en weinig informele speelruimte is, kleine trefpunten met speelaanleidingen en -toestellen voor kinderen of sporttoestellen.

Steunplek	Kinderen 0-5 jaar	Jeugd 6-11 jaar	Jongeren 12-18 jaar
Lopen van huis	2 minuten	5 minuten	5 minuten
Aantal woonachtig	15 - 30 kinderen	55 - 70 jeugdigen	85 - 100 jongeren
Oppervlakte	100 - 500 m ²	500 - 2.000 m ²	2.000 - 6.400 m ²

Jongerenvoorzieningen: Jongeren (12+) hebben behoefte om te sporten en ontmoeten in de openbare ruimte. Voor sport is het uitgangspunt 1 plek per 85 jongeren. Afwisseling in type sport draagt bij tot succes. Voor ontmoeting is het uitgangspunt 1 plek per 100 jongeren.

Samenwerking zoeken

Spelen is samenwerken: met scholen om ook buiten schooltijd op het schoolplein te mogen spelen, met sportverenigingen om sportcomplexen open te stellen, met wijk- en speeltuinverenigingen om hen te stimuleren activiteiten voor kinderen te ontwikkelen. Natuurlijk kunnen zorginstellingen, woningcoöperaties of ondernemers ruimte bieden voor spelen en sporten. Zo kan er bijvoorbeeld samengewerkt worden met het IVN, basisschoolkinderen, gepensioneerden en lokale hoveniers om plekken als pluktuinen, speelplekken of een crossbaan te ontwerpen en aan te leggen. De gemeente kan een inspirerende en ondersteunende rol spelen bij activiteiten die spelen, leren en sporten bevorderen en legt eventueel de benodigde speelplekken aan op ondergrond van een andere partij waarbij afspraken worden gemaakt over investeringen en verantwoordelijkheden. De speelruimteanalyse is het toetsingskader voor investering door de gemeente of externe partij in een speelplek en/of schoolplein.

Het realiseren van speelmogelijkheden samen met bewoners is een goede manier om bewustzijn en betrokkenheid te stimuleren. Binnen de wettelijke grenzen en kaders van speelruimtebeleid zijn er mogelijkheden zoals het (onder begeleiding) bouwen van speeltoestellen, het onderhouden van speelplekken en verhogen van toezicht. De beste resultaten hierin worden bereikt als deze inzet van bewoners een plus betekent bovenop de basisvoorziening door de gemeente. Voorbeelden van dit soort speelplekken zijn (door bewoners) in het groen gemaaide doolhoven, meer (of steilere) taluds door bewoners onderhouden, de mogelijkheid om grotere hutten te bouwen of andere 'gevaarlijker' speelaanleidingen. Deze speelaanleidingen worden mogelijk gemaakt door extra toezicht en inspanning van bewoners en kunnen om die reden (langer) behouden blijven. Samen kan er een prachtige (speel)omgeving worden gecreëerd waarvan iedereen kan genieten.

Van een speelse samenwerking is ook sprake binnen de gemeentelijke organisatie. De afdelingen die verantwoordelijk zijn voor ontwerp en beheer van wegen, groen en water zijn partners in het bieden van fysieke speelmogelijkheden. En organisaties voor welzijn, jongerenwerk, sport en onderwijs zijn natuurlijke speelmaatjes. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het gezamenlijk optrekken in JOGG, sporten in de buurt, schoolpleinen als centrale buurtplek openbaar bespeelbaar maken, subsidieverlening voor speel-gerelateerde activiteiten en talent ontwikkelen voor de jeugd.

Geldrop-Mierlo gaat met diverse interne en externe partijen speelruimte realiseren: plekken en activiteiten.

Ouders organiseren zelf buitenspeelactiviteiten

Bovendien wil Geldrop-Mierlo dat ouders en verenigingen kinderen gaan stimuleren om buiten te spelen. Dat kan bijvoorbeeld door verenigingen voor natuureducatie te stimuleren om kinderen mee naar buiten te nemen, het promoten en ondersteunen van (de nationale) Straat/buitenspeeldagen, het gemakkelijker en aantrekkelijker te maken voor bewoners om als buurt buitenspeelactiviteiten te organiseren, het organiseren van huttenbouwweken, acties voor natuurbeleving te versterken, het zoeken naar mogelijkheden om varen-zwemmen-schaatsen te promoten, maar ook tijdens warme perioden voorbeelden te verspreiden hoe andere ouders sproeiers of teilen water op de stoep zetten. Zo kan het een idee zijn dat de buurtregisseurs een speelmarkt organiseren waar bewoners inspiratie op kunnen doen.

Geldrop-Mierlo zal haar inwoners ruimte, inspiratie, kennis en stimulatie bieden om zelf speelruimte te organiseren.

SPEELRUIMTE OM TE ONTDEKKEN!

Ontdek de hele openbare ruimte

Het spelen van kinderen begint als ze de deur uit stappen. Uit onderzoeken in binnen- en buitenland blijkt dat buiten zijn en een groene en natuurlijke leefomgeving een positieve uitwerking hebben op de gezondheid. De gemeente Geldrop-Mierlo wil kinderen stimuleren tot een gezonde en actieve levensstijl. Kinderen die vaak buiten spelen bewegen meer en zijn daardoor gezonder. En door buiten te spelen ontwikkelen zij onder andere hun creativiteit en fantasie.

Geldrop-Mierlo wil op verschillende plekken informele speelruimte voor kinderen realiseren: in het groen, op de stoepen en in de rustige straten. Door al bij het ontwerp van het groen, de straat en het water rekening te houden met het feit dat er kinderen zouden kunnen spelen, kan heel veel extra aantrekkelijke speelruimte dicht bij huis worden gewonnen. Daarbij wordt gedacht aan maatregelen die 'op straat spelen' mogelijk maken (brede doorlopende stoepen, eenrichtingsverkeer, parkeerbeleid, routing door de buurt, enzovoort), maar ook aan het stimuleren van spelen in het groen (variatie hoogtes maaiveld en beplantingen, bespeelbaar groen met mogelijkheden om hutten te bouwen, assortimenten met eetbare vrucht, kleurrijk in seizoenen). Water heeft - mits goed ontsloten - veel potenties om te zwemmen, varen, vissen, de natuur te ontdekken en nog veel meer. Kinderen zullen hier uiteraard over meedenken: zij weten immers precies waar zij het liefst (zouden willen) spelen!

Geldrop-Mierlo toetst haar inrichtingsplannen of kansen voor informele speelruimte zijn aangegrepen.

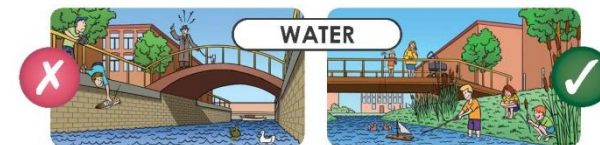
Speelplekken om te ontdekken

In Geldrop-Mierlo is het overgrote deel (99) van de 120 speelplekken mede ingericht voor de circa 2.200 kinderen van 0 tot en met 5 jaar, een aanzienlijk deel (76) mede voor de circa 2.400 jeugdigen van 6 tot en met 11 jaar en nog geen vijfde deel (21) voor de ruim 3.200 jongeren van 12 tot en met 18 jaar. De speelplekken zijn vaak te klein om echt uitdagende speel-, ontmoetings- of sportmogelijkheden aan te bieden. Om kinderen, jeugdigen en jongeren te verleiden om naar buiten te gaan moeten er écht leuke en uitdagende speelplekken komen.

In de afgelopen jaren zijn er al een aantal speelplekken 'vergroend' en behalve met toestellen ook ingericht met speelprykkels. Dit zal in heel Geldrop-Mierlo worden doorgezet. Op speelplekken moeten niet alleen speeltoestellen worden aangeboden, de plekken zullen een kwalitatief speellandschap gaan vormen met veel verschillende speelmogelijkheden. In een groen speellandschap hebben verschillende typen spelers een eigen plek; je kunt er de natuur en seizoenen beleven, er is uitdaging om te ontdekken wat je wel en (nog) niet kunt en er is altijd iets unieks om samen met je vriendjes te beleven. In de speelruimteanalyse worden die locaties aangewezen waar krachtige speellandschappen te realiseren zijn met daarbij bespeelbare informele speelplekken (zonder speeltoestellen). Zo kunnen op termijn de investeringen in de (beperkt gebruikte) speeltoestellen op de vele kleine speelplekjes worden omgezet in krachtige centrale uitdagende speelplekken waar je samen met anderen kunt ontdekken wat je kan.

Geldrop-Mierlo gaat haar speelplekken uitdagender inrichten via de plankaarten speelruimte.

Van speelplek ...

... naar speellandschap

Jongeren ontdekken aantrekkelijke sport- en ontmoetingsruimte

Jongeren hebben ruimte nodig om buiten te kunnen sporten en elkaar te ontmoeten. Terwijl er meer dan 3.200 jongeren in Geldrop-Mierlo wonen, zijn er 'slechts' 20 plekken waar zij min of meer terecht kunnen. Deze moeten echter gedeeld worden met de jeugd. Voorts is het overgrote deel ingericht voor voetbal en/of basketbal. Bij deze plekken voor jongeren zijn verder weinig of geen zit- en rustmogelijkheden. Het advies is om meer en gevarieerdere mogelijkheden voor jongeren te realiseren, zoals het toevoegen van andere sporten en zit- en rustmogelijkheid. Ook is het belangrijk om aan te sluiten bij nieuwe trends, zoals het (verspreid over de kern) aanleggen van beweegparcoursen die geschikt zijn voor jongeren én volwassenen. Het toevoegen, uitbreiden of interessanter maken van deze plekken zorgt er namelijk niet alleen voor dat jongeren zich op een positieve manier gaan thuisvoelen in deze openbare ruimte, het vermindert ook mogelijke overlast omdat jongeren deze plekken graag bezoeken. In goed overleg met bewoners en jongeren zelf kunnen er plekken voor jongeren worden aangewezen die meer uit de buurt van de woningen liggen, zodat zowel bewoners als jongeren echt profijt hebben: bewoners hebben meer rust en de jongeren hebben een plek waar ze écht zichzelf kunnen zijn.

Geldrop-Mierlo gaat plekken beter inrichten voor sport en ontmoeting voor jongeren en ouderen.

WAT JE KAN

Welke speelruimte krijg je?

Het veiligheidsdenken van ouders en gemeenten blijkt de speelruimte van kinderen en jeugdigen in de weg te staan. Toch toont wetenschappelijk onderzoek aan dat juist exploreren, avonturisme en de aanwezigheid van risico's belangrijk zijn om te leren omgaan met het inschatten van risico's ([risk-benefits of play](#)). Het ontbreken van risicovolle plekken in de speelruimte leidt dan ook vaak tot meer en ernstiger letsel. Geleid door ouders, inwoners en wetgeving lijken gemeenten geneigd verder te gaan dan nodig of wenselijk is in het netheids-, aansprakelijkheids- en veiligheidsdenken. Een hut in het groen ziet er misschien niet netjes uit, maar vormt wel een speelherinnering voor later. Langer gras met bloemen, heuvels in het bosplantsoen en het laten liggen van los snoeimateriaal kost onderhoud-technisch misschien meer, maar kost per uur speelplezier minder euro's dan een speeltoestel dat beperkt gebruikt wordt. Voor de vakantie een heuvel straatzand neerleggen levert een zomer vol speelplezier op en is na die tijd eenvoudig tot speelaanleiding om te vormen. De door ouders veelgevraagde hekken rondom speelplekken en water bieden vaak een schijnveiligheid en leiden makkelijk tot zogenaamde 'speelgevangenissen' waar we kinderen in opsluiten. Er mag ook gerekend worden op bewustzijn van ouders. Binnen de veiligheidsregelgeving van speeltoestellen is in het ontwerp nog steeds ruimte voor risico's, maar dit vergt ontwerpers met wil en kennis van zaken. Met een goede structuur van aantrekkelijke speellandschappen en steunplekken, goede routing door de buurt en de mogelijkheid om dicht bij huis op straat en in het groen te spelen draagt een gemeente bij aan het veiligheidsgevoel bij ouders. Kinderen kunnen en mogen dan weer verder van huis. Daarnaast dragen voorlichting (waar zijn speelplekken?), het verbeteren van speelwaarden op en buiten speelplekken en structureel kiezen voor het belang van kinderen, jeugdigen en jongeren bij aan het vertrouwen dat de gemeente het beste voor heeft met spelen, sporten en ontmoeten.

Geldrop-Mierlo gaat -binnen regelgeving- flexibel om met veiligheid, netheid en alternatieve speelmogelijkheden.

Speelruimte als gereedschap voor bewustwording

Nu participatie in de maatschappij steeds meer is ingeburgerd, biedt spelen een uitgelezen kans om de betrokkenheid van de bewoners bij de openbare ruimte te vergroten. Het bewustmaken van bewoners over keuzemogelijkheden kan door middel van open gesprekken over een of enkele aspecten, zoals belangenafweging, kosten, budgetverdeling, kaderstelling, duurzaamheid, ontwerpprincipes en afstemming met andere vakgebieden. Gezien de resultaten van de speelruimteanalyse kan de realisatie ingezet worden om bewoners bewust te maken dat er veel meer speelwaarde gerealiseerd kan worden wanneer speelplekken gecombineerd worden: liever één goede speelplek waarvoor je een paar minuten moet lopen, dan drie plekjes tussen de woningen waar nauwelijks anderen zijn. Verder moeten deelnemers aan participatie en omwonenden zich er (meer dan tot nu toe) van bewust zijn dat er ook gebruikers van speel-, sport- en ontmoetingsplekken zijn die minder bij gebruikelijke inspraakbijeenkomsten vertegenwoordigd zijn. Juist de (ouders van) kinderen boven de acht tot tien jaar blijken veel minder aanwezig te zijn.

Geldrop-Mierlo zet de uitwerking van de speelruimtevisie in om bewustwording te verkrijgen: speelkwaliteit boven kwantiteit en aandacht voor minder vanzelfsprekende doelgroepen.

